

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ТА РОЗВИТОК МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ»**

Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітньо-професійна програма	«Публічне управління та адміністрування»
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Назва кафедри	Фінансів, банківської справи та страхування
Тип дисципліни	Вибіркова
Семестр	6
Мова викладання	Українська
Керівник курсу	Бондарук Таїсія Григорівна – завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, доктор економічних наук, професор, Заслужений економіст України.
Профайл керівника курсу	http://nasoa.edu.ua/spivrobotnyky/bondaruk-tayisiya-grygorivna/
Контактна інформація керівника курсу (e-mail)	E-mail: TGBondaruk@nasoa.edu.ua
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Наявність систематичних та ґрунтовних знань з компонентів професійної підготовки освітньої програми, зокрема «Макроекономіка», «Менеджмент», «Державне та регіональне управління».

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:			
			Лекцій	Практичних занять	Самостійна підготовка	Вид підсумкового контролю
	4	120	22	26	72	Залік

Опис дисципліни	<p>Навчальна дисципліна: «Децентралізація та розвиток місцевого самоврядування» є вибірковою компонентою навчального плану. Як вибіркова складова, вивчення дисципліни дозволить здобувачу вищої освіти сформувати індивідуальну освітню траєкторію.</p> <p>Мета вивчення навчальної дисципліни полягає в отриманні знань з теорії розвитку місцевого самоврядування і децентралізації та їх фінансового підґрунтя, основ їх управління виходячи із розмежування функцій і повноважень державних та місцевих органів влади та набутті здобувачами навичок практичного застосування одержаних знань при здійсненні управлінської діяльності.</p> <p>Завдання вивчення навчальної дисципліни: засвоєння теоретичних основ розвитку місцевого самоврядування та децентралізації; розуміння засад міжбюджетних взаємовідносин й принципів побудови місцевих бюджетів; формування теоретичних і практичних знань щодо методів і джерел формування доходів місцевих бюджетів в умовах децентралізації та напрямів і форм фінансування видатків органів місцевого самоврядування; розуміння засад формування та використання фінансових ресурсів органів</p>
------------------------	--

	місцевого самоврядування в умовах децентралізації. Формат проведення дисципліни: лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота. Здобувачі вищої освіти мають змогу отримати індивідуальні консультації.
Результати навчання	Здобувач повинен знати: – роль місцевого самоврядування як складової публічного управління в умовах децентралізації; – організаційно-інституційні основи місцевого самоврядування; – сфери використання місцевих фінансів; – основні етапи формування і виконання місцевих бюджетів; – порядок формування та використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації; – цілі та завдання міжбюджетних взаємовідносин; – засади бюджетного контролю на місцевому рівні. Здобувач повинен вміти: – пояснювати закономірності у сфері фінансових відносин держави, місцевих органів, комунальних господарств та населення; – визначати заходи, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики місцевих органів самоврядування; – оцінювати ефективність використання бюджетних коштів.
Професійні компетентності	ФК 2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів
Програмні результати навчання	ПРН 4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування
Програма навчальної дисципліни	Змістовий модуль 1. Теоретичні засади функціонування та розвитку місцевого самоврядування в умовах децентралізації Тема 1. Місцеве самоврядування як складова публічного управління в умовах децентралізації. Тема 2. Історичні аспекти становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні. Тема 3. Організаційно-інституційна основа місцевого самоврядування Змістовий модуль 2. Основи теорії місцевих фінансів та фінансове забезпечення місцевого самоврядування в умовах децентралізації Тема 4. Місцеві фінанси, їх сутність, склад і роль в умовах децентралізації. Тема 5. Фінансова політика місцевих органів влади. Тема 6. Місцеві бюджети у формуванні фінансового базису місцевого самоврядування. Тема 7. Цільові фонди місцевого самоврядування. Тема 8. Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання. Тема 9. Управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні.
Методи навчання	У процесі викладання дисципліни використовується кредитно-трансферна система організації навчального процесу, що відповідає вимогам ЄКТС. Для досягнення навчальних завдань, загального розвитку особистості, професійної підготовки доцільно використовувати різні методи навчання, а саме: словесний, наочний; пояснювально-ілюстративний, пошуковий, проблемний, проблемно-пошуковий, дослідницький; методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, тестування тощо).
Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни	Комп'ютери з програмним забезпеченням для виконання різних видів освітньої діяльності: Microsoft Office, Веб-браузери. Мультимедійний проектор, комп'ютер або ноутбук, використання платформи Microsoft Teams та Moodle для дистанційного навчання
Політики навчальної дисципліни	Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти НАСОА є передумовою для

ефективного опанування результатами навчання і отримання позитивної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Складові політики академічної доброчесності регламентуються: *Положенням про академічну доброчесність Національної академії статистики, обліку та аудиту, затвердженим рішенням Вченої ради НАСООА, 24 квітня 2020 р., протокол № 8.*

Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСООА та Положення про академічну доброчесність у НАСООА у разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п.11.8.3 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСООА, зокрема: «повторне проходження оцінювання (тест, контрольна робота, залік, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента (модуля) освітньої програми»

Політика щодо відвідування занять. Здобувачі вищої освіти денної форми навчання зобов'язані відвідувати заняття. Поважними причинами для відсутності на заняттях є хвороба, академічна мобільність або інші випадки відсутності, які підтверджені документально. Якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та відповідно до графіку консультацій викладача.

Політика щодо перескладання. Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися термінів виконання усіх завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Ліквідація академічної заборгованості та перескладання заліку проводиться після закінчення екзаменаційної сесії за окремим розкладом, складеним навчально-методичним відділом не пізніше наступного тижня після сесії.

Політика щодо оскарження результатів оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням рівня його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Національній академії статистики, обліку та аудиту, затвердженим рішенням Вченої ради НАСООА, 25 травня 2020 р., протокол № 9.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бондарук Т. Г. Луніна І. О. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304с.
2. Бондарук Т. Г. Проблеми та перспективи оцінки фіскального простору місцевих бюджетів в умовах децентралізації. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2020. № 1(61). С. 55-64.
3. Бондарук Т. Г. Фіскальна політика в умовах воєнного стану як фактор економічного розвитку територій. *Ефективна економіка*. 2022. №12. URL: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/872/881>
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Бондарук Т. Г. Точки зростання та їх роль в забезпеченні стійкого економічного розвитку територій. *Економіка та суспільство*. Випуск # 28. 2021. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/532>
6. Бондарук Т. Г. Бондарук І.С., Дубина М.В. Методичний інструментарій оцінки фінансової стійкості місцевих бюджетів України. *Світ фінансів*. 2019. № 2. С. 62-74.
7. Бондарук Т. Г., Луніна І. О. Еволюція теорії та наукова концепція публічних фінансів. *Фінанси України*. 2019. № 8. С. 26-44.
8. Бондарук Т. Г. Місцеві фінанси : навч. посіб. Київ : ДП «Інформ.аналіт.агенство», 2013. 529 с.
9. Бондарук Т. Г., Момотюк Л. С., Мельничук Н. Ю. Бюджетний менеджмент: навч. посіб. Київ: ТОВ «Август Трейд», 2017. 890 с.
10. Бюджетна система : підручн. За ред. д. е. н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора

О. П. Кириленко та д. е. н., професор-ра З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с.

11. Бюджетний кодекс України : Закон України від 8 липня 2010 року № 2456-VI.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

12. Качула С. В., Павлова Г. Є, Лисяк Л. В., Добровольська О. В., Катан Л. І. Бюджетна система (у схемах та таблицях):України: навч. посіб. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.

КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

<p><i>За результатами семестру здобувач отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як накопичена сума отриманих балів за всі види поточного, модульного та підсумкового контролю.</i></p> <p><i>Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання здобувачем вищої освіти 35 балів у сукупності за всіма темами дисципліни.</i></p> <p><i>Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю здобувач отримав сумарну кількість балів за два змістовні модулі, що не перевищує 34 бали, то здобувач вважається таким, що не виконав усі види робіт, які передбачаються навчальним планом з дисципліни направляє на повторний курс вивчення дисципліни.</i></p>		
Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	Робота на лекціях	-
	Робота на практичних заняттях	Максимум – 5 балів
МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ	Модульний контроль № 1	Максимальна оцінка – 10 балів
	Модульний контроль № 2	Максимальна оцінка – 15 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік	Максимальна оцінка – 30 балів

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
Залік			
<i>Зараховано</i>	90-100	A	Здобувач вищої освіти демонструє високий рівень знань навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, достатньо реалізовує теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, виконав практичні завдання відмінно або з незначною кількістю помилок. За час навчання при проведенні практичних занять проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються
	82-89	B	Здобувач вищої освіти демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною
	74-81	C	Здобувач вищої освіти в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Помилки у відповідях та

			розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.
	64-73	D	Здобувач вищої освіти засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений програмою дисципліни. При вирішенні практичних завдань допускає значну кількість недоліків і суттєвих помилок
	60-63	E	Здобувач вищої освіти має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, здобувач вищої освіти з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни, відсутнє розуміння порядку виконання завдання та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.
<i>Незараховано</i>	35-59	FX	Здобувач вищої освіти може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму дисципліни здобувач вищої освіти виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача вищої освіти відсутні. Здобувач вищої освіти має можливість повторного складання
	1-34	F	Здобувач вищої освіти повністю не виконав вимоги програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Обов'язковий повторний курс

*Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування.
Протокол №14 (07.03.2023р.).*